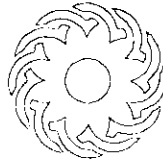

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

آموزش مفاهیم دینی به خردسالان

برای مربیان مهدهای کودک
کتاب راهنمای آموزش کاردستی

ویرایش اول

تأليف: دکتر محمد باقر محمدزاده

ویراسته: دکتر محمد باقر محمدزاده

محرران: دکتر محمد باقر محمدزاده، دکتر محمد باقر محمدزاده

عنوان و نام پدیدآور
آموزش مفاهیم دینی به خردسالان برای مربیان مهدهای کودک: کتاب راهنمای آموزش کاردستی /
برنامه‌ریزی محتوی انتشارات لک لک: به سفارش سازمان بهزیستی کشور.
تهران: لک لک، ۱۳۹۰.
۹۷۸-۹۶۴-۸۹۸۰-۹۷-۴
۹۷۸-۹۶۴-۸۹۸۰-۹۷-۴
فایا
تعلیمات دینی برای کودکان
آموزش قبل از مدرسه -- ایران -- راهنمای آموزشی
کاردستی -- راهنمای آموزشی (قبل از مدرسه)
نشر لک لک
سازمان بهزیستی کشور
BP۲۵۳/۴/۱۷۶۴ ۱۳۹۰
۲۹۷/۶۴۴
۲۵۱۵۴۷۹
۱۳۹۰/۰۷/۲۴
۱۳۹۰/۰۷/۲۷
۲۵۱۵۴۵۳

مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
تاریخ درخواست
تاریخ پاسخگویی
کد پیگیری

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سازمان بهزیستی کشور

آموزش مفاهیم دینی به خردسالان
برای مربیان مهدهای کودک
کتاب کاردستی

ویرایش اول

بها: ۹۶۰۰ تومان

این مجموعه، هدیه‌ایست به روح دانای
استاد ارجمند، دکتر رجایی مظلومی...
که آنچه در اینجا آمده است، برگرفته از
اندیشه‌های اوست...

سازمان چاپ و انتشارات اوفاف

تهیه و تدوین محتوی
معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور
دفتر امور فرهنگی سازمان بهزیستی کشور
انتشارات لک لک

چاپ اول، نشر لک لک ۱۳۹۰

تیراژ ۳۰۰۰

مدیر هنری و طراح گرافیک: کیانوش غریب‌پور
صفحه آرایی: عیسی مقدم، امیر شبانی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

وَإِنِ اتَّبَعْتَ بِعَالِي كِتَابِ اللَّهِ وَجَلَ وَفَالَهُ
و شَرَايِ الْإِسْلَامِ وَأَحْكَامِهِ وَحَلَالِهِ وَحَرَامِهِ لَا أَجَاوِزُ
ذَلِكَ بِكَ وَآلِي فُيُورِ

س در آغاز تربیت، نصمیم گرفتیم تا کتاب خدای توانای بزرگ
را همراه با تفسیر آیات، به تو بیامورم. و شریعت اسلام و احکام
آن را حلال و حرام، به تو تعلیم دهم و به حیز دیگری نپردازم.

بی شک دوران کودکی و طفولیت از حساس‌ترین دوران زندگی
انسان است که پایه‌های شخصیت و اعتقادات وی در این دوران
شکل گرفته و مستحکم می‌شود. ذهن خلوت و ضمیر پاک کودک،
بستری آماده است برای استقرار و تمکن هر مطب و اعتقادی و صد
البته مطالب و اعتقادات و ارزش‌های اصیل انسانی به دلیل انبعاث
از مبدأ خلقت و هماهنگی و تناسب با روح و فطرت الهی انسان،
به محض واقع شدن در جاری تعلیم و تربیت در اعماق ذهن و دل
کودک خواهد نشست و هرگز چنین ذهن و ضمیری را رها نخواهد
کرد (و العلم فی الصغر كالنقش فی الحجر).

اینک که گروهی از فضلاء فرهیخته به جمع‌آوری و تدوین مجموعه‌ای
از مطالب ارزشمند و عالمانه در رابطه با مبانی روش‌ها و محتوای
مورد نیاز برای آموزش مفاهیم و آموزه‌های دینی و اعتقادی به
کودکان همت گمارده‌اند و سازمان محترم بهزیستی عزم خود را در
جهت ترویج و تثبیت این آموزش‌ها در مهدهای کودک استوار
نموده است. بر خود لازم می‌دانیم از ایشان تشکر و قدردانی نموده
و توفیقات بیش از پیش تمامی دست‌اندرکاران این حرکت را از
درگاه ربوبی مسألت نماییم.

امید است با تکمیل این مجموعه و با برنامه‌ریزی هوشمندانه و آموزش
و ارتقاء توانمندی مربیان گرامی مهدهای کودک - در راستای تربیت
دینی کودکان عزیزمان - حلقه‌های مختلف این فرایند مبارک تکمیل
شده و به زودی شاهد ارتقای شاخص‌های معرفت دینی آینده‌سازان
ایران اسلامی باشیم.

«هو العليم»

تهیه متون آموزشی برای کودکان و نوجوانان با رویکردهای نوین تعلیم و تربیت از مهم ترین و درعین حال دشوارترین چالش های اولیاء و معلمان است. با رشد روز افزون مواد آموزشی و گسترش حوزه ها و شیوه ها، کارشناسان ناچارند در جهت جذابیت و اثربخشی مطالب تلاش کنند. ارتقاء کیفیت مطالب به تنهایی تضمین کننده ی اقناع نیازهای فراگیران نیست و در میان انبوه موضوعات در حال عرضه به گروه های سنی کودک و نوجوان، عناصر «ضرورت» و «جذابیت» بسیار مهم اند. اگرچه فطری بودن گرایشات و علائق معنوی و مذهبی، می تواند مهم ترین مؤلفه ی «جذابیت» به شماررود، اما این عنصر می تواند تنها انگیزه ی آغازین باشد و در ادامه، آن چه آموزه های سال های کودکی و نوجوانی را عمق خواهد داد، استفاده از شیوه های هنری است. بدون ذوق و ظرافت که خود بارقه ای فنی از هنر اسلامی محسوب می شود آموزش مفاهیم دینی دشوار خواهد بود.

آموزش مذهبی به طور طبیعی از خانواده آغاز می شود و در نهاد های اجتماعی ادامه می یابد. فرزندان تحت پوشش سازمان بهزیستی امکان حضور مستمر در محیط خانواده را نیافته اند و از این رو در فرایند تربیت دینی، به مهدکودک و مدرسه وابستگی بیشتری دارند. از این رو منابع آموزشی در این مقاطع باید با ظرافت و هوشمندی طراحی شده و در مرحله اجرا نیز از مربیان با تجربه و در عین حال با انگیزه بهره گرفته شود. امید است که این کتاب، مقدمه ی مناسبی برای حرکت در این مسیر باشد. انتظار دارد اساتید و صاحب نظران و دست اندرکاران محترم با همکاری، همفکری و ارائه نقطه نظرات اصلاحی خود سازمان بهزیستی کشور را در جهت نهادینه نمودن این هدف مهم یاری نمایند.

عبدالرضا شیخ الاسلامی

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

در جامعه اسلامی توجه به اصول و ارزش‌های بنیادی و توجه و دقت در عدم انحراف از این ارزش‌ها، از لازمه‌های بقاء و تعالی است و این امر ممکن نمی‌شود، مگر اینکه تک‌تک افراد جامعه با مفاهیم دینی و این اصول و ارزش‌ها آشنا و به آن پایبند باشند. ایمان قوی و راسخ و نفوذ ناپذیر، از جمله نتایج فهم درست و درک دقیق از ارزش‌هاست و در هر جامعه‌ای که ایمان و تقوی حکم فرما باشد، خداوند متعال هدایت و برکات خود را به آن جامعه سرازیر خواهد کرد.

کودکان و خردسالان به عنوان سرمایه‌های بکر و امیدهای آینده جامعه، حائز اهمیت فراوان در نهادینه کردن این اصول و ارزش‌ها هستند که پرورش صحیح آن‌ها، می‌تواند آینده و سعادت جامعه را تضمین نماید، البته در این امر نباید از وجود مربیان پاک که خود تربیت شده‌ی مکتب اسلام ناب محمدی می‌باشند به عنوان عامل مهم و شرایط اساسی پرورش صحیح کودکان غافل شد.

در این راستا، سازمان بهزیستی کشور به عنوان متولی امور مهدهای کودک، ارتقا سطح خدمات دینی و فرهنگی مراکز فوق را از مهم‌ترین اهداف و رویکردهای خود قرار داده است و تلاش می‌نماید ضمن آشنایی جامعه هدف با مفاهیم دینی، تعلیم و تربیت را از ابعاد مختلف فطری، روانی و جسمی آنان و با توجه به مقتضیات زمان، و تفاوت‌های فردی، احصاء و ترویج نماید.

در این جا، برخورد لازم می‌دانم از زحمات ارزشمند افرادی که در تدوین این مجموعه‌ی ارزشمند تلاش نموده‌اند سپاس‌گزاری نمایم. بدیهی است ویرایش نخست کتاب دارای کاستی‌هایی نیز خواهد بود؛ لذا از هرگونه اظهار نظر اساتید و صاحب‌نظران در جهت رفع نقائص این مجموعه، تقدیر می‌گردد.

دکتر همایون هاشمی
رئیس سازمان بهزیستی کشور

فهرست

۱۲	کاردستی کودک چیست
۱۴	کاردستی و مهارت های اساسی
۱۵	کاردستی و تعمیق مفاهیم آموزشی
	عناصر مهم در یک فعالیت کاردستی مناسب
	مراحل ایجاد فرصت مناسب برای انجام کاردستی
۱۶	معیارهای انتخاب مواد و ابزار مناسب
۱۷	کاردستی کودکان و نقش آن در یادگیری
	اهمیت کاردستی در دوره ی پیش از دبستان
	ویژگی های اساسی فعالیت کاردستی
	چگونگی ایجاد شرایط مناسب برای فعالیت کاردستی
۱۸	مربی خلاق و کاردستی
۲۰	مهارت ها
	نمونه هایی از مدل ها و الگوها برای کولاژهای کاغذی
۴۷	عروسک های نمایشی
۴۸	جوراب های کهنه
۴۹	ماکت
	خانه ی کعبه
۵۰	آویز: نشانه های خدای مهربان

مهر

آبان

آذر

دی

بهمن

اسفند

فروردین

اردیبهشت

خرداد

- ۵۱ خورشید (نشانه های خدا)
- ۵۲ عروسک های انگشتی (واحد سلام)
- ۵۳ لیوان
- ماهی ها
- (۵۴) پرندگان
- آب و باران
- نعمت های خدا
- (۵۵) خانه (خانواده) (۱)
- (۵۶) خانه (خانواده) (۲) (کار گروهی)
- لانه ی پرنده
- (۵۷) میوه های قرآن (کار گروهی)
- (۵۸) دور ریختنی ها
- (۵۹) گل محمدی
- (۶۰) چوبان و گوسفندان
- قلاب
- (۶۱) دسته گل مهربانی
- (۶۲) رحمت
- (۶۳) سبد گل
- (۶۴) عنکبوت (سوره ی عنکبوت)
- (۶۵) فیل ابرهه
- (۶۶) جانوران
- (۶۷) کشتی نوح (ع)
- (۶۸) دعا
- واحد ولایت
- واحد همبستگی و وحدت
- پرچم ایران
- خانواده
- حجاب
- مهر و تسبیح
- جانماز
- مسجد

۷۶	پدیده های طبیعت
○	چهار فصل
○	قلک
۷۷	فرشته ها
۷۸	سفره ی میهمانی
۷۹	ترازو
۸۰	نیکی کردن
۸۱	ریسه ی دوستی
۸۲	چهره ها
۸۳	آره یا نه
۸۴	نان (برکت)
۸۵	عروسک های نمایشی
○	سفره ی افطار
۸۶	آویزهای تزئین اعیاد و مناسبت های مذهبی
	کتیبه ها (ایام سوگواری)
	دوخت پرند
۸۷	گل سازی نرجس (نرگس)
	ساخت زنجیر
	ساخت گوسفند
۸۸	ساخت اولین کتاب من
	سبزه های فانتری
۸۹	ضمیمه

کاردستی کودک چیست؟

در ذات انسان ذوق خلاقانه‌ای وجود دارد، ذوقی که باعث آفرینش دست ساخته‌ها و ابزارهای تولیدشده توسط بشر در طول تاریخ بوده است. کاردستی یا تولید و ساخت وسایل، به کودکان امکان می‌دهد تا با انجام کارهای عملی، «ساختن» و «طراحی کردن» را تجربه کنند که خود، به معنای خلاقیت است. کاردستی برای کودکان، فعالیتی جهت کسب دانسته‌ها و تجارب می‌باشد. ابزار و وسایل این کار، هرچیزی می‌تواند باشد که کودک با آن ارتباط حسی و عاطفی برقرار کرده و با تفکر و تجسم، مواد و وسایل را کند و یکدیگر می‌چیند، می‌برد، می‌چسباند و اثری را بوجود می‌آورد.

تکه‌ای چوب، یک گلوله کاغذ مچاله شده، کاموا، قوطی خالی، شن‌ریزه، دانه‌ها، تراشه‌های مداد و... همه چیزهایی هستند که قادر به ایجاد انگیزه و ساختن در کودکان می‌باشند. کودکان با آزمودن ابزار و تصورشان، به طور خودانگیزه به ساختن روی می‌آورند. شاید بسیاری از چیزهایی که کودکان می‌سازند برای بزرگسالان بی‌معنا باشد، اما برای خودشان مفاهیم فراوانی دارد. کودکان پیش دبستانی، معمولاً به چیزی که به عنوان دست ساخته تولید کرده‌اند، فکرنمی‌کنند، بلکه در حیطه فعالیت یک رشته تجربیات را کسب می‌کنند که می‌تواند اثر عملی بر آنها بگذارد. کودکان به کار خود زوایای مختلف می‌نگرند. کودک با پیچیدن تکه‌ای پارچه به دور یک چوب، آن را عروسک و فردی مشخص و یا ... معرفی می‌کند؛ و به این ترتیب، دریافت ذهنی اش را به دیگران منتقل می‌سازد.

بنابراین، کودکان از طریق اشیایی که با آنها کاردستی می‌سازند، اندیشه و احساسات شان را بیان می‌کنند. شکل طراحی عناصری که توسط کودک ساخته می‌شود، منحصر به فرد بوده، به توانایی‌ها و افکار او بستگی دارد، پس هرگونه سعی برای تغییر دادن این ویژگی‌ها و مقایسه کردن آن دست ساخته‌ها، خطا است. اساس رشد هنری کودک در این است که به او فرصت و زمان اکتشاف و خلاقیت داده شود؛ و مهمترین عامل در این میان تشویق است. شاید آنچه کودک می‌سازد، با معیارهای بزرگسالان همخوان نباشد، اما باید در نظر داشت که آن سازه، راهی برای بیان احساسات نهفته و اندیشه‌ی نگفته‌ی اوست. مربیان باید در نظر داشته باشند که واکنش بسیاری از گروه‌های روحی و روانی کودکان در کنار بارقه‌های ذوق و خلاقیت آنها در دست سازه‌هایشان آشکار می‌شود.